

NÁTTÚRUVÍSINDI

NÁTTÚR

Eyðfinn Magnussen
Biologur
eydfinnm@setur.fo

Rógvi Mouritsen
Biologassistentur
rogvim@frs.fo

Mega høggu við Fø

Kroppurin á tí størsta vigaði meira enn 60 kg og eyguni vóru 9,5 cm í tvørmáti. Tilsamans vóru 5 av hesum stóru høggu-slökkunum fingnir undir Føroyum í 2004.

HØGGUSLOKKAR

Eyðfinn Magnussen
Rógvi Mouritsen

Tá Magnus Heinason í 29. februar 2004 gjørdi yvirflits-trolingar á føroyska landgrunninum, gjørdust manningin rættliga bilsnir, tá trolid kom á dekkið. Í trolinum vóru stórt gelé-aktig dýr við longum ørmum. Tá trolposin varð opnaður og gelé-dýrið lá á dekkinum, gjørdist skjótt greitt, at talan var um ein yvirvaknan høggu-slökk.

Seinri á túrinum vóru 4 mega høggu-slökkar fingnir afturat. Men hvat var hetta fyri ein fyri høggu-slökkur? Hetta mátti

kannast nærri, og tí vóru myndir tiknar, so dýrið kundi kannast nærri, tá komið varð í land

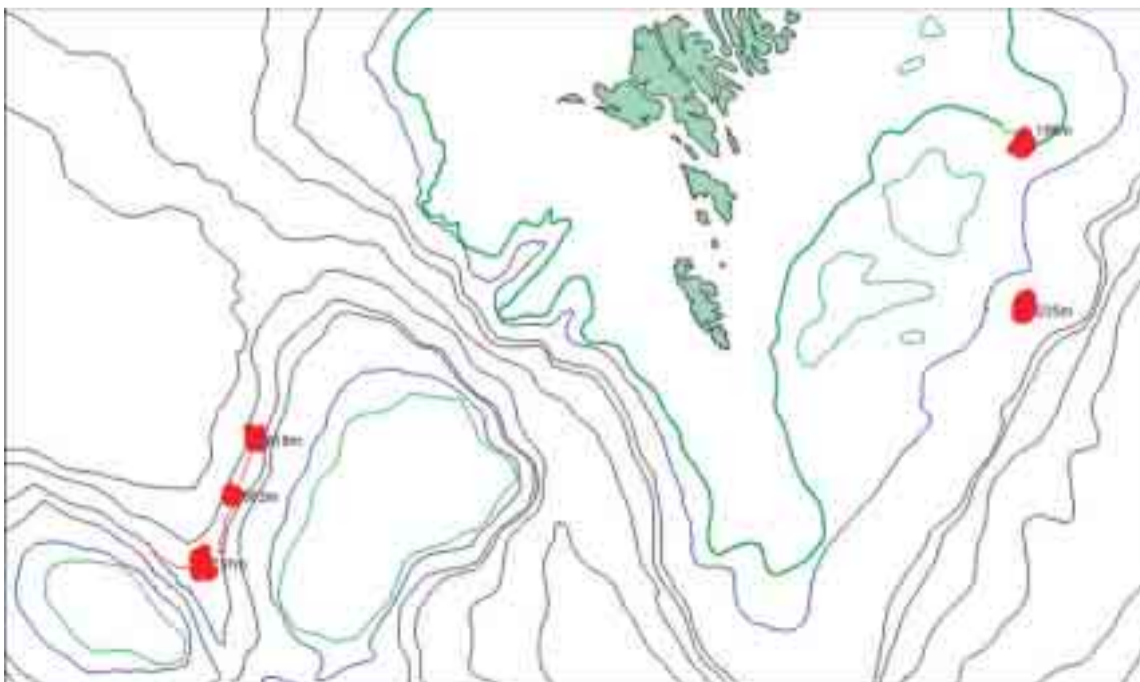
Haliphron atlanticus

Høggu-slökkurin líktist ikki teimum vit vanliga kenna. Millum armarnar vóru tjúkkir elastiskir húðalepar, so hann minti mest um eina illa farna paraply. Tá kannað var eftir, vísti tað seg at vera ein høggu-slökkur við tí vísindaliga heitinum Haliphron atlanticus. Tilsamans finnast okkurt um 600 ymisk sløg av høggu-slökkum í heiminum. Hesir verða býttir sundur í 2 høvudsbólkar: Teir við 10 ørmum og teir við 8 ørmum. Teir

10-armaðu høggu-slökkarnir eru torpedoformaðir, har armarnir eru á framendanum á dýrinum. Hetta et tað slagið, sum summi ár verður fiskað á føroysku firðunum og sum eisini verður nýtt sum agn. Teir 8-armaðu eru meira posaformaðir, við armunum festum rundan um sjálvan kroppin. Megahøggu-slökkarnir, sum Magnus Heinason fekk vóru 8-armaðir, og líkist tískil ikki føroysku fjarahøggu-slökkinum.

Kunnu gerast rættliga stórir

Í stódd eru flestu høggu-slökkasløgini millum 6 og 70 cm, tá eru armarnir íroknaðir. Tað finn-

Í tíðarskeiðinum 29 februar til 28. mars fekk Magnus Heinason 5 Haliphron atlanticus høggu-slökkar undir Føroyum. Triggjar vestur av Føroyabanka á 600-700 m dýpi og 2 eystanfyrri, har dýpið var umleið 200 m.

ast tó sløg, sum gerast rættuliga stór. Tann størsti høggu-slökkurin, sum er fingin, var 16 m langur; harav armarnir vóru 6 m langir. Ummálið á kroppinum var 4 m. Stórir høggu-slökkar eru eisini fingnir undir Føroyum. Í 1980-unum fekk svartkjaftatrolarin Giljanes ein stóran høggu-slökk í trolid. Longdin á hesum høggu-slökkinum var umleið 7. m tá armarnir vórðu íroknaðir. Sjálvur kroppurin var 1,15 m. Hesin høggu-slökkurin hongur í dag uppi undir loftinum í framsýningarhølnum hjá Náttúrugripasavninum á Debesartrøð.

Megahøggu-slökkurin flutt seg norðureftir

Haliphron-høggu-slökkurin er vanliga at finna í Miðalhavinum og sunnarlaga í Atlantshavinum, men tey seinru árin er hann eisini fingin longur norðuri. Við ársenda í 2003 vóru fleiri fingnir í Norðsjónum. Í tíðarskeiðinum frá august til desember vórðu ikki færri enn 7 av hesum høggu-slökkunum fingnir á Danmark. Hetta er meira enn samlaða talið sum var fingið av haliphron-høggu-slökkunum í Norðuratlantshavinum árin 1983-1999. Árin 1983, 1984 og

UVÍSINDI

NÁTTÚRUVÍSINDI

lokkar fingnir øroyar

Mega høguslokkurin á troldekinum á Magnusi Heinasyni. Bert kroppurin sæst á myndini, av tí at armarnir eru slitnir av. Legg merki til støddina á høguslokkinum í mun til hondina og fótin á manninum

Mynd Rógvi Mouritsen

sjálvsagt nógv tosað í messuni aftaná. Onkur av manningini helt seg tá ørminnast, at teir fyrri høvdu fingið onkran stóran høguslokk, sum minti um mega-høguslokkarnar, men heilt vísir vóru teir ikki.

sum í vár og í summar hava ferðast í havinum kring Føroyar so vinarligast setið tykkum í samband við Fiskirannsóknarstovuna tel 35 39 00, har Rógvi Mouritsen spentur bíðar eftir tykkum. Møguleiki er eisini at senda e-mail til: RogviM@frs.fo

Veit onkur okkurt at siga

Er onkur sum veit okkurt at siga um hesar stóru høguslokkarnar,

Til ein stóran kropp, krevst eisini eitt stórt eyga. Tvørmátið á eygunum var umleið 9.5 cm

Mynd: Rógvi Mouritsen

1985 vóru 3 fingnir í Norra. Tveir eru fingnir víð Hebridurnar: Ein í 1995. Hesin vigaði 11,5 kg og kroppurin var 35 cm langur. Hin var fingin í 1999. Hann vigaði 2-3 kg og. Undir Íslandi hevði ein avgustur etið 107 haliphron-høguslokkar. Restir av hesum høguslokkunum vórðu funnin sum nev í búkinum, tá avgusturin seinri varð skotin og tikin upp á eini hvalastøð.

høguslokkunum bráðliga vórðu fingnir í Danmark, vóru tey á Zoologiska savninum í Keypmannahavn áhugað at vita hvussu støðan var í Føroyum. Var mega-høguslokkurin eisini komin til okkara? Men tað var hann ikki. Eingin vist tá nakað um, at so stórir 8-armaðir høguslokkar vóru fingnir um okkara leiðir. Men nú kom hann so. Ikki bert ein, menn heilir 5 vóru fingnir í trolinum hjá Magnus Heinason dagarnar frá 29. februar til 28. mars 2004. Eftir at Magnus Heinason hevði fingið hesar stóru høguslokkarnir, var

Áhugi aðrastaðni

Av tí at so nógvir av hesum